

"לוח"

יש לפעמים ודבר מועט, לכאורה קל ערך, שופך פתאום אור גדול על פני שמח רחב להבליטו ביותר. מאבא ישיש, הנר באחד הכרכים שבדרום ססס"ד, נתקבל מכתב. לאתר שורת של קובלנות והתאוננויות, ברניל, על המצב החמור, על קשי החיים, על העמידת כתור זב, "זנבות" ארוכים, על חסרון צרכי אוכל ועל העדר ערדלים לתורה, באה בסוף המכתב פסקא זו: "ונא ונא לעשות אתי חסד גדול, חסד של אמת, ולשד לוח לי למעה"ש "לוח" כים סטן, שהוא במחננו בכל יראה ובכל ימצא, כי בעוונותינו הרבים נסתתמו האר רובות והיינו כעוורים המנששים סיר ר"ל ור"ל".

ובשעת פריאה בטורים הללו רחשו במחז הרהורים: הנה מה עלתה לה ליהדות המוצפת של רוסיה, שהיתה גדושה ומלאה תורה וספרות! היכן את, "ס"ס פטרבורג", מלאתי חכמים וסופרים, שעשרות בשנים שמשת ברזסיה טרכו לחכמת היהדות, לעתונות העברית וישראלית? לאן נעלמה אודיסה העברית, השוכנת לחוף ים, מקום מגריו של מנדלי, אחד העם, ביאליק וכל החבריא, בית היוצר לספרות העברית החדשה, על הוצאותיה זבתי דפוסיה העבריים? והיכן היא מוססכת של שנות 18-1917, שנעשית סלט לספרות העברית ולסופריה? הכל נעלם ונז. הרק ונשחק לעפר. אפס, נסתלקה השכינת פרוז להן תיבות הזהב, התיבות העבריות. זו תורה וזה סופה: "לוח" כים סטן — ובתפרם ה"לוח" טחוך תפריו, וקופל בוהירות רכה כגליון נייר בתוך תוכו של המכתב שנשלח להחם, ניהש הלב בדאגה:

— היגיע המשלוח לתעודתו?

— היגיע המשלוח לתעודתו? נחום איש גמ-זו